شرائط اشترا
ولایاتده سنه‌لکی
۱۳۰ آلتی آیلغی
۷۵ غروشدر
اوچ آیلق یوقدر

اداره : استانبول
ابوالسعود جاده‌سی

ثروت فنون

پنجشنبه کونلری چیقار ، فنون ، ادبیات ، صنایع و تجارتدن
بحث ایدر مصور عثمانلی غزته‌سی

شرائط اشترا
درسعادتده سنه‌لکی
۱۰۰ ، آلتی آیلغی
۵۰ ، اوچ آیلغی
۲۵ غروشدر

عالم مطبعه‌سی
احمد احسان وشرکاسی

سرمحرر و مدیری : احمد احسان
درسعادتده نسخه‌سی ۱۰۰ پاره‌در

عدد ۹۷ | پنجشنبه — ۷ کانون ثانی سنه ۱۳۰۸ | ایکنجی سنه – دردنجی جلد

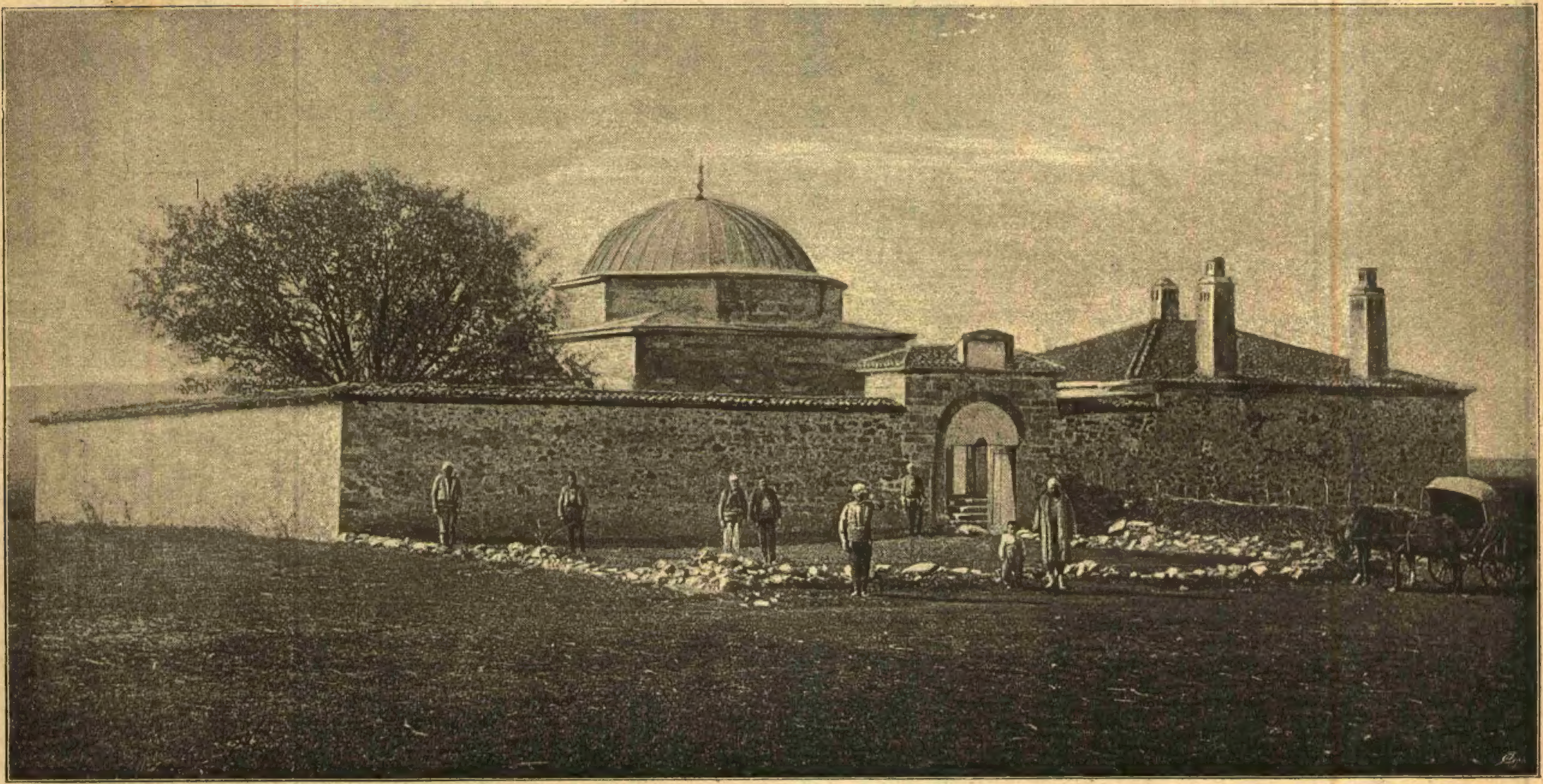

قوصوه اوواسنده سلطان خداوندگار غازی حضرتلرینك تربهٔ منیفه‌سی
Tombeau du Sultan Hodavindikiar à Kossova

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA 1946

غزته‌یه مندرج امضاسز بالجمله مقالات سر محررکدر .

استانبول پوسته‌سی

سمه‌ری یاقیشیرده یکجه هفته‌لرده بری شدت سرمایی کوردکجه ممنون اولیوردق اما ' پنجشنبه وجمعه کونلکی امدوس روزکاری وشدتلی یاغمورلرله مبدل سیلاب اولوب کیدن طبقهٔ بیضانك جمله اقشامی بغتةً برتاریت نه زیاده ارتفاع پیدا ایده‌جکنی هیچ اومیوردق . جمعه ایرتسی صباحی اویقودن قالقوب بیاضده کوزلرینی اوغوشدیرانلر بیاضده ' خارجده دامله‌ری سوقاقلری ستر ایدن تالیچ قار طبقه‌سنك حافظه‌ده اویاندیردیغی خاطراتی تعقیب ایله مشغول بولنیورلر : «عجبا قاچ سنه‌در استانبولده بویله قار کورمدك!» سؤالنی کندی کندیلرینه ایراد ایدیورلردی . طبقات خاطراتی عددجه نقیر اولانلر ' قارشیلرنده سیر ایتدکلری منظرهٔ سفیدرنکنده برلحیهٔ لطیفه مالك بولنانلرك خاطرات فکریه‌لری یکدیکرنده پك فرقلی ایدی ؛ بجرودکی سنه‌لره دوغری ارجاع نظر ایتدیکی زمانده بسه التی سنه‌لك یادکارده ماعداسنی ذهنلرنده اویاندیرمیانه چوجقلر انجق بوننده بسه سنه اول کوریلن بویله بر قار برکتنده بجهٔ موفق اولیور ' بزم کبی شو دوره‌نك درت بسه قاتنی یاده مقتدر بولنانلر ' کوردیکمز قار برکتنده اوچ درت درلوسنی تذکار ' حتی بر دفعه‌سنده او زمانکی بوغازی بیله آشدیغنی ' قار سایه‌سنده برقاچ کونه اولسونه موسمز مکتب تعطیلی ایتدیکمزی تخطار ایلیور ؛ آرتق سرمایهٔ مصاحبتمز اولان قارکبی یاصه بر زینتی هر کونه‌جهره‌لرنده محافظه ایدنلرك بوخصوصده‌کی ثروت وکثرت خاطراتنی‌ده سز دوشوننکز .

*** حکمفرما اولان قار و تیپی مناسبیله بوغازده ایشله‌ین واپورلرك جمعه ایرتسی کونی کوپری باشنده‌کی کثرتی ایسه بالعکس ' نا‌عایه یاسنی پك بوکسك ایدی ؛ هروقت صره ایله دیزیلوب کثیف دوماننه کویبه‌ده یکجنلری مستغرق ایدن بسه اونه واپوره مقابل قورینه اقشامی یالکز برداینه‌سی « چیمه بند » دوریور ؛ بوغاز ایچنك هر ایکی جناحنه کیده‌جکلره کندنی کوستریوردی ؛ ایشته بیلك وقندیللی‌یه قدر بوغاز ایچنك ایکی جناح اسکله‌لرینه — بعضیلرینی آتلایوق — اوغرایه‌جق اولان شو واپورده خاطرات شتائیه‌سی بول بربیر سالخوردگانه مصادف اولدم ؛ واپورده غلبه‌لکك هیچ بیله دولمه قاره‌یه کیرملك دکل ایاقده دوریله نقطه‌ده بیله تاعد بعید الاحتمال اولدیغی ایچونده یانمه دوشن اختیارك سلسلهٔ خاطراتنی دکلدم . تأمین ایدرم که خوشمه ایدی ' لکن بویله برحکایه‌نی واپورده ایاقده دورمغه مجبور اولارق ایشتمك سامعه‌یه خوشمه کلیر اما ' سزك کبی صیجاق اوطه‌کزده ' یاخود ' صوباسی کورولده‌ینده قرائتخانه کوشه‌سنده آسوده نشین اولنلره پك اوقدرطاتلی کورونمیه‌جکی ایچونده ستونده مصاحبه آلمیورم ' زیرا ستونه مصاحبتك ' خانه اولولرنده صارنانه منجمد ستونلر کبی بارد اوله بیلمسنده قورقیورم .

*** حاضر برودتده بحث ایدرکن شو خصوصده سزه لطیف برمثال ایراد ایده‌یم ؛ آدم برودتك لطیفی اولورمی دیورسکز دکلمی ؟ مثلا بسه کونه اولی اغاجلرك هردالنی درت یارمق ستر ' باغچه‌لره‌دیوارلره قیرلره بایرلره مختلف طرزده منظره‌لر بخش ایدن قارك اوستنه منعکس ' ضیای سیمین شمس ، برودت ایچنده خارقه‌نما براوحهٔ طبیعیه تشکیل ایدرك آزاجق « مشتاق لطافت طبیعیه » اولنلری یارمغی اغزنده ' — بوق جمله مصطلح اولسونه — انکشت بردهه حیرت براقدیمی ؟ شمدی دیدیکم مثالی سزه انی به عیناً نقل ایده‌یم ده انکشت استغرابکزی ایتر دهه حیرته وضع ایدیکز ' ایتر نظرندقیقی فقرهٔ منقوله‌یه عطف ایدوب تعمیق فکر ایلیکز .

هر حالده معناکشف و استخراجنه موفق اولورسه‌کز برعشق اولسونه دیرم . ایشته مثال :

☞ افادهٔ مخصوصه — بوقنیا خانمك درامل‌ده اولان استعدادی ایکی آیدنبری اجرا ایتدیکی وظیفه‌لرده تزیون ایتدیکی کبی اشبو پیسده اجرا ایده‌جکی اك بیوك وظیفه‌لرده‌دخی بیان مهارت ایلیه‌جکنه شوبهه یوقدر پیسك حانه کلنجه قرانسه شوعه‌رانك اك برنجیلرده اولدیغی ایچون مدح وستایه احتیاج یوقدر براوبونك اك بیوك حسیتی درت جهتده‌در یعنی کوز قولاق قلب وفکر هپ برابر متلزیز اولدلی اشبو درام او نوعندندر .

بوعباره اولکی بازار اقشامی شهزاده باشنده واقع مناقیانه واسماعیل افندیلرك « عثمانلی تیاتروسی » نده صحنهٔ تماشایه وضع ایدیلن — کندی املالری موجبنه — « بریده‌رك سروریتی » عنوانلی بیرس حقنده نشر ایدلن ورقهٔ اعلانیه‌دن عیناً مقتبسدر آرتق بزنی کوره چوجغنی ال دیرلر ! سزده اعلانی کوروب قیشین ذوتیرمه‌نی اکلندیرملك اوزره تشکیل اولنان شو تیاترونك درجهٔ مکملیتنی قیاس ایدرکز .

اخطار مهم

☞ آبونه‌لریمزدن قسم اعظمنك مدتی متقرب الحلول ۱۰۴ نجی نسخه ایله ایکنجی سنه نهایتده منقضی اوله‌جغی جهتله کندیلرینه وارد اولان نسخه‌لرك قوشاغی ارزرنده برمره نومروسندن ماعدا اشبو (۱۰۴) رقمی بولنانلر مذکور نومرودن صکره ارسالاتك قطع ایدیله‌جکنی بیله‌رك تأخرات وانقطاع ارسالاته باعث اولنامق اوزره تجدیدن آبونه بدلنی یاپوسته اماتی یاخود پولچه طرزنده ارسال بیورملیدیلر . قاعدهٔ متخذهٔ اخیره‌مز موجبنجه اثمان لازمه‌سنی محتوی اولمیان مکتوبلره اهمیت ویرلمیه‌جکندن آبونه‌سنی تجدیده طالب اولانلر پاره‌سنی برابر کوندرمدکلری حالده معاتأسف نظر اعتباره الینمیه‌جقدر .

اخطار

تبدیل محل اقامت ایدنلر اداره‌یه اشعار کیفیت ایتدکلری زمان آلمقده اولدقلری نسخه‌لرك اوزرنده‌کی باندلردن برعددیله برابر باندك تکرار طبعیه‌سی بدلی اوله‌رق یوز پاره‌لق پول کوندرملیدرلر ، یوز پاره کوندرلمکسزین وارد اوله‌جق تبدیل محل اقامت مکتوبلرینه اهمیت ویرلز .

مباحث صحیه وطبیه

منع سرایت امراض

تفریق مرضا

سرایته قارشو کندمزی محافظه ووقایه ایتمك ، امراضی صاچان میقروبلرك نشرینه ممانعت ایتمك ایچون ایکی واسطه‌مز موجود اولوب آنلرده خسته‌نی انفراد وانزوایه آلمق وهرخصوص ایچون اصول دفع التعفنه رعایت ایتمکدر .

ساری بر خسته‌لغه مبتلا چوجغی بر یانغینه تشبیه ایلیه بیلورزکه آندن جواری آتشلر ایچنده براقق اوزره هرآن بر قیویلجیم صیچرایه بیلور . خسته‌نك دیکر چوجقلر ایله مناسبت واختلاطنه مساعده ایدیله‌جك اولورایسه بونلر آره‌سنده طوغریدن طوغری‌یه یاخود بالواسطه تماس واقع اوله‌جغندن خسته‌لغك چوق کچمکسزین انتشار ایده‌جکنده شبهه قالماز . نه‌وقت که برمکتبده ، برقشله‌ده برشهر وبرمملکتده برچوق شخص دفعةً ساری برخسته‌لغه طوتیلور اوزمان مستولی برمرضك موجوددر یاخود خسته‌لق برصورت استیلائیه‌ده اجرای احکام ایدیور دینور .

∴

پك سهولتله برصورت استیلائیه اخذ ایدن امراضدن توقی ایچون زمانه کوره بعض تدابیرده بولنلمشدر . قرون وسطاده جذام عاتی اوروپایه ، فرانسه‌یه شرقدن نقل اولنمش بوسببله محال مذکوره‌ده بوعلته مخصوص خصوصی بنالر Leproiseries انشا اولندیغی کبی بیچاره جذاملیره سالم اهالی ایله مناسبت واشتراك شدیداً منع ایدلمشدر .

∴

زمانمزده قوله‌را یاخود حمای اصفر وسائره کبی بر ساری خسته‌لغك ظهور ایلدیکی یردن کان کمی قارانتنه‌یه وضع اولنور . قارانتنه کلمه‌سندن ' مستولی خسته‌لغك عدم انتشارندن امین اوله بیلمك ایچون کمی و یولجیلرله اشیانی قرق کون لیمانده قره‌دن اوزاقجه براقق اولدیغی اکلاشیلور . علی الاکثر بوزمانظرفنده یولجیلرطیشاری چیقاریلور . ایسه‌ده قپالی بر دائره‌ده یاخود براطه‌ده انفراد وانزوایه آلنیر ، ایشته بوموقت ملجألره محفظخانه lazaret نامی ویریلور .

بوکبی تدابیر احتیاطیه ایله برابر همان هرزمان قوله‌را دکزدن ، لیماندن انتشار ایلمشدر . اك یقین زمانده ۱۸۸٤ ده (طولون) ه بعده (پاریس) ه‌كان قوله‌را (تونکن) دن نقل اولنمشدر . ۱۸۹۲ ایلولنده (هاور) شهرنده حکمفرما اولان قوله‌را خسته‌لغنك اك زیاده اجرای خسارده بولندیغی (هامبورغ) شهرندن کان مهاجرلر واسطه‌سیله انتقال ایلدیکی اکلاشلمشدر .

کرك مسکنخانه‌لر کرکسه محفظخانه‌لر ، سربست براقلدقلری حالده سرایته سبب اوله‌جقلرنده شبهه اولیان خسته‌لری انفراد وانزوایه آلمغه خدمت ایدرلر .

برنجی تشبیهمز وجهله بونوع خسته‌لر آلولر ایچنده بریانغینه بکزه دکلرندن اك یقین خانه‌لره حریقك عدم انتشاری ایچون یانغینی اولدیغی برده باصدیرمق واطرافه توسعنه میدان ویرمه‌مك لازمدر .

فرانسه وانکلتره‌ده موجود خسته‌خانه‌لرده‌ساری خسته‌لقلره مبتلا اولانلری بیله انفراد وانزوایه آلیورلر .

پارسده چوجق خسته خانه‌لرنده امراض ساریه‌یه دوچار اولانلری آیروجه قویمق اوزره باراقه‌لر ، قغوشلر انشا ایدلمشدر . قوش بالازینه مخصوص برباراقه قزل خسته‌لغنه مخصوص برباراقه الخ واردر . بوصورتده عین خسته‌لغه دوچار اولان چوجقلر خصوصی باراقه‌لره قوندیغندن خسته‌خانه‌یه کیردکلری زمان مضطرب اولدقلری خسته‌لقدن بشقه برمرضه دوچار اولمازلر .

هرکون خسته‌لر قبول اولندیغی و خسته‌یه باقلدیغی زمان طبیب ساری وغیر ساری خسته‌لقلری بالتفریق تشخیص ایلدکدن صکره هرچوجغی عین خسته‌لغه مبتلا جوجقلرك بولندیغی محله کوندرر .

کل‌یوم خسته‌خانه‌لرده نظردقته آلنان بوخصوص مکتب مدیر ومعلملری طرفندن‌ده نظر اعتباره آلنه‌رق بعض علامات جدیه‌یی باخصوص ساری اولدیغی شبهه‌ایدیلن بر مرض آثارینی ابراز ایدن شاکرد مکتبدن چیقاریله‌رق عائله‌سی نزدینه کوندریلور .

فی‌الواقع برمکتب مدیر یاخود مدیره‌سندن برطبیب کبی امراضی تشخیص ایده بیلمك طلب ایدیله‌مز ایسه‌ده کندیسی شبهه ایلدیکی چوجغی دیکر اطفالدن همان آیرمق مجبوریتنده طوتلیدر ؛ خسته‌لغندن شبهه‌لندیکی چوجغی درحال خانه‌سنه ارسالده تردد ایتمه‌ملیدر ؛ تقیدات طبیه‌ابوینه عائددر .

اطفالك مجتمع بولندیغی برمحلده ساری خسته‌لغه مبتلا برچوجغك برقاچ ساعت بولنیشی دیکرلرندن برچوغنك عین خسته‌لغه ابتلاسنه کافیدر .

بوحالده ، خواجه بوخصوصده‌آلدانمقدن اصلا قورقمامليدر . ولو عادی برراحتسزلق ایچون اولسون برچوجغی خانه‌سنه کوندرر ایسه نه لازم کلیر ؟

یوق اکر شبهه‌ده ایسه نه‌یه میزان الحراره‌یه مراجعت ایتمه‌لسون ؟

استعمالی بوقدر قولای اولمغله برابر صحت اطفال حقنده تدابیر لازمه اتخاذینی صورت مطمئنه‌ده ابراز ایدن برآلتك علی العموم مکتبلرده قوللانلمامسنه حیرتده‌یز . ضیای علم ومعرفتك نفوذ ایلدیکی عائله‌لرده میزان الحراره قوللانلدیغندن برچوجغك

درجهٔ حرارتی حال طبیعیه‌کنی تجاوز ایدر یعنی (۳۸) درجه‌ودها زیاده‌یی بولور ایسه درحال برطبیب حاذق دعوت اولنور.

(ماقسیما) تعبیر اولنوب بردفعه جیوه ستونی ترفع ایلدکدن صکره آرتق اینمیان وانجق اوفق اوفق ودفعةً اجرا اولنان صاللاتی ایله تنزل ایدن کوچك بر میزان الحراره مکتب مدیر ومدیره‌لری اللرنده نه‌یه بولنمسون ؟ برچوجق شطارت طبیعیه‌سنده اولماز وجلدنده بعض اندفاعات حاصل اولور ایسه حزینه‌سی قولتق آلتنه، قولنك ایچ طرفی ایله صدری آره‌سنه تصادف ایتلك اوزره بر میزان الحراره قونیله‌رق جیوه ستوننك ترفع تامی ایچون بش اون دقیقه انتظار اولنور. وجودك درجهٔ حرارتی مرتفع ایسه شبهه‌یه مساغ اولمیوب چوجغك خسته لغنه حکم ایدیلور. بو کوچك آلتك درجهٔ لزوم وفائده‌سندن آرتق اوزون اوزادی‌یه بحث ایتمه‌رك آز زمان ایچنده مدیر ومدیره‌لرك اللرنده بو آلتی کوره‌جکمزدن امید وارز.

برچوق خسته‌لق حصولنك هر دورنده، بدایتده اولدیغی قدر انتهاسنده وحتی نقاهتده بیله ساری اولدیغندن بو زمان ظرفنده کوچك خسته ارقداشلرندن آیری بولنه‌جقدر. قزامق وقزل خسته‌لغی وحتی چیچکی بیله خفیف کورن وحال نقاهتده باشندن صاومق ایچون چوجغی مکتبه کوندرن والده‌لر یوق دکلدر. اوله بیلورکه بوچوجقلر قزامق وصو چیچکندن وساره‌دن شفایاب اولسونلر. لکن اوزرلرنده دها سرایت تحملری بولندیغندن بونلرك صنفه کیده‌رك آرقداشلریله اوینامسنه اصلا جواز ویرلمه‌ملیدر؛ زیرا خسته‌لغی نشر ایدرلر.

خواجه امراضدن توقی خصوصنده شدتلی اولملیدر. طبیبك معلوماتی اولمقسزین

فرانسه مشاهیر حکایه نویسانندن
پول مارغریت

ایده‌جکی مرحمتدن مرض حاصل اولور. کندیسنه تودیع اولنان سوری ایچنده اویوز قویون بولنماملیدر. معروضات سابقه‌ایله‌مکاتبده انفراد وانزوایه آلمه‌نك نه یولده اولمسی ممکن مرتبه خلاصةً بیان ایلدك. واقعا بویولده برچوجغك خانه‌سنه اعزامی چوق کره موجب قیل وقال اولمقده ایسه‌ده منفعت عامه منافع خاصه‌یه هر وقت تقدیم وترجیح اولنور. غایت بسیط بویله برقاعدهٔ اجتماعیه‌یه تابع اولمیانلر نه دیرسه دیسونلر.

مدیر ومدیره‌لر دائما تفریق خصوصنده‌کی قواعدی نظر دقتدن دور ایتمه‌ملیدر؛ زیرا اطفال اوزرینه هجوم ایله برچوق خسارده بولنان امراضك اوکنی آلمق وانتشارینه مانع اولمق کندیلرینك اللرنده‌در.

دوقتور بسیم عمر

« مصاحبهٔ فنیه »

الکتریق تهلکه‌لری

کچن پنجشنبه کونکی غزته‌لرك برنده شو فقره‌یی اوقودق:

« بکنلرده شیقاغو شهرینه کیتمش اولان بر ایتالیان غازینوده ایجه عشرت ایتدکدن صکره طیشاری‌یه چیقمش واثنای راهده الندهکی سیغاره‌سنی یاقق ایچون الکتریق دیرکنه طرمانوب بر الیله دیرکی طوتمش ودیکر الیله سیغاره‌سی الکتریق لامبه‌سنه طوقندردیغی صره‌ده الکتریقك شدت تأثیریله یره دوشوب درحال وفات ایتمشدر »

قباحت الکتریقده‌می، ایتالیانده‌می؟

ایتالیان عشرتده اعتدالی آشیرماملی والکتریق فنارلرینك عادی غاز لامبه‌سی اولمدیغنی بیلملی ایدی. ایکی سنه مدت اوروپانك بر شهرنده وتکمیل الکتریق فنارلریله ضیادار بر محله‌سنده اقامت ایدن وهیچ براقشام سیال الکتریقك — اکر سیال دیمك مناسب ایسه — ناقللرینه قویولمسیله برآنده فنارلرك هپسی بردن شعله‌بار اولمسی تماشاده‌کی لذتی خاطرینه بیله کتیرمه‌مش اولان برذاتك بو « الکتریق فنارلرینی‌ده کبریت ایله بر بر می یاقارلر؟ » یولنده استجوابی قدر براستجوابده بولنه‌جق مرتبه‌ده وقوفسز اولمسی، قباحتی ایتالیانه یوکلتیرسه‌ده نازنین الکتریق‌ده هیأت اجتماعیهٔ مدنیه‌ده بونجه خدمات خرد فرسانه بدل « کل دیکنسز اولماز » ضرب مثلنه ماصدق اولمقده وخیلی محذورلر وتهلکه‌لر میدانه قویمقده‌در.

یوقاریکی فقره الکتریق یوزندن ترك حیات ایدن برنجی بیچاره‌یی حکایه ایتمیور. شمدی‌یه قدر بویولده قضایا پك چوق وقوعه کلمشدر.

بر مرکزدن هر طرفه، اوزاق یرلره اشارات، حوادث، صدا، ضیا، قوهٔ محرکه نقل ایدن سیال الکتریقك ناقللری صورت ترتیبنه کوره بعضاً بوقوتلردن تهلکه‌لر تولید ایتمکده‌در.

الکتریق تهلکه‌لری — شمدی‌یه قدر کوریلن وقوعات کوستریورکه — الك زیاده ناقللردن یعنی تللردن‌در.

تلغرافك ایلك ایجادنده ایکی نقطه بیننده تلغراف تأسیس اولندیغی صیره‌ده بر ذاتك تلغرافجیلره « جانم آلات وادوانکزه

لاپونیاده قزاق

هایدی قانلانه‌لم . . . لکن سوقاقلرده کوشه‌دن کوشه‌یه چکدیککز بو چرکین تللر نه اولیور؟ شونلری ترك ایدك » دیدیکی الان تلغراف تاریخنده مذکوردر. نه چاره‌که احتیاجات مدنیه بوتللری تزیید ایتدکجه ایتمشدر.

بوتللر یالکز تلغراف خطوطندن عبارت ایکن اوروپا و آمریقانك بیوك شهرلرنده تلفون خطلری منضم اولمش بونلره ضیای الکتریقی حصولی ایچون غایت قوتلی جریانلر طاشیان تللرده رفاقت ایتمش وروایته نظراً شیقاغو ونویورق کبی شهرلرده اوقدر چوغالمش که عادتا بلوط کبی شهرك ضیاسنی کسمکده وجسیم اوروجك اغلری کبی کورنمکده در.

لکن جریان الکتریقی ناقللرینك بو صورتله میدانده اولمسی برچوق محذورلری دعوت ایتمشدر.

دائم بونلر تأثیرات وتخریبات هوایه معروض بولندقلرندن لایقیله تجرید ایدلملری، محافظه اولنملری تفتیش ودقت متمادیه‌یه احتیاج کوسترمکده‌در. بوندن بشقه الکتریق جریانلرنده بری برینه یقین کچدکلری زمان — اوزاقده ایکن ده بوحالك وقوعی یقینده تجربه ایدلمشدر — بر نوع تأثیر وانتقال وقوعه کلدیکی یعنی آیری آیری ایکی تلدن کچن الکتریق جریانلرینك بالتأثیر یکدیکرینه

قاریشه‌رق ایشی ، خدمتی قارمه قاریشق ایتدیکی کورلمکده‌در . بوده بر محذور صاییلیر .

لکن بویله اوزاقدن تأثیر بعضاً تللرك قضاءً صارصیله‌رق ، کوشیه‌رك بری بریله اتصال کسب ایتدکلری وقت قوپاردقلری قیامت یاننده هیچ قالیر .

فرض ایده‌لم که ضیای الکتریقی حصوله کتیرمك یعنی بر محرك خدمتی کورمك اوزره قوتلی جریان کچن تل قوپمه‌دن قومشوسی اولان تلغراف وتلفون تللرینك اوزرینه دوشسون ، سورونسون . تلغراف ماکنه‌لری باشنده مشغول اولانلر ، یاخود تلفونله مخابره ایدنلر مدهش وبلکه‌ده بر صدمهٔ « الکتریقیه » یه اوغرارلر . بر شرارهٔ محرق ، بر رعشهٔ مخرب همان سبب موت اولور .

الکتریق یوزندن بوکبی قضالر پك چوق وقوعه کلمش وحتی ایکی اوچ سنه اول یالکز نیویورقده بر سنه ظرفنده ایکی یوز الکتریق قضاسی وقوع بولدیغی طوتیلان استاتستیقلردن اکلاشلمش ایدی .

فقط آمریقاده الکتریق استعمالی پك زیاده تعمیم ایتمش ولوازم حیاتیه صیره‌سنه کچمش اولدیغندن بوقدر مهالکی ایله برابر بوندن واز کچمك امکاندن خارج ایدی . انجق الکتریق ناقللرینك یعنی تللرك هواده وجاده‌لره صیره ایله اغاج کبی دیکلمش بر طاقم دالری‌ده تشکیل ایدلمش اولان صیریقلر اوزرنده بولنمسی بومحاذیری دعوت ایدیور . فکری میدان آله‌رق بو تللرك تحت‌الزمین اوزادلمسی کچیرلمسی چاره‌سنه باقلمش ایدی . فقط بو اصولك مصرفنه قومپانیه‌لری ارضا ایتمك کوج اولیور . لکن تللر آچیقده اولورسه زیاده قار ، شدتلی بورا وفورطنه‌ده خیلی خساری موجب اولیور ، بوده آیریجه برمصرف . . .

خلاصه نه‌اولورسه اولسون الکتریق یوزندن شمدی‌یه قدر خیلی قضالر وفاجعه‌لر میدانه کلمشدر .

آچیقده‌کی الکتریق تللری یوزندن مدهش برقضا برقاچ سنه اول نیویورقده‌وقوعه کلمش ایدی . برتلغراف مأموری ــ شیقاغوده‌کی ایتالیان کبی ــ هدر اولدی کیتدی . بوبیچاره برتلغراف دیرکنك تپه‌سنه چیقمش ، الکتریق فنارلرینی اشعال ایدن وشدتلی جریان کچن تللره تماسدن دقتله اجتناب ایدرك خفیف جریان کچدیکی ایچون ضررسز اولان تللر اره‌سنده کزینیور ، دوزلتیور ، وظیفه‌سنی ایفا ایدیوردی . تللرك غایت صیق اولمسندن بوزواللی استدیکی کبی حرکته مقتدر اوله‌میه‌رق شدتلی بر جریانه یاقالاندی . ایلك رعشه بومأموری اولدیرمدی اما طوتشدیردی . اغزندن اللرندن ، بجاقلرندن منکشه رنکنده آلولر چیقمغه باشلادی . بومدهش منظره‌یی سیر ایچون درت بش بیك کشی طوپلاندی . کیمسه یاقلاشه‌مدی .

بو بیچاره‌ده نیویورق کبی بر مرکز مدنی‌ده کوپه کوندوز یاندی ، کیتدی . . .

بعضلر بونی مأمورك بر شراره ایله البسه‌سنك طوتشمسنه حمل ایتدیلر . لکن جریان الکتریقی‌نك بر بارکیری یالکز بر آنده صاعقه اصابت ایتمشجه‌سنه اولدیردیکی کبی عضلاتی‌ده کمور ایدوب براقدیغی کورلمشدر .

انسونك بروجود بشری آن واحدده بر آوج کول ایدوب براقق یولنه تشبث ایتدیکی وآمریقاده جزای اعدامك‌ده الکتریقله اجراسنه قالقشلدیغی غزته‌لرده اوقوندی . کیت کیده اصول مدنیه‌جه بر طاقم فرونلره احتیاج کوسترن احراق امواتك‌ده الکتریقله اجراسی فکری میدان آلدی .

اشته جریان الکتریقك شو شدت وتهلکه‌سی کوزدیلوب لوندره‌ده تللری خانه‌لرك دامندن کچیرمك فرانسه‌ده تحت الزمین اوزاتمق چاره‌لرینه باقدیلر اما بوکاده تهلکه‌سز دیه حکم اولنه‌مز .

بر ایکی سنه اول ناتور جریدهٔ فنیه‌سی فرانسه‌نك (نانسی) بلده‌سنده وقوعه کلن برالکتریق قضاسنی رسمیله برابر کوسترمش ایدی .

نانسی‌ده ایکی سواری نفری ایکیسی‌ده حیوان اوزرنده اولدیغی ویدکلرنده بردیکر حیوان بولندیغی حالده شهرك ستانیسلاس قپوسی جوارندن کچرکن یدك حیوان بیننه برقورشون یمشدن دها شدتلی وآنی بر صورتده یره دوشوب فوت اولور . . .

نه‌اولمش ؟ نه‌اوله‌جق حیوانجغز شهرك تنویری ایچون اقتضا ایدن قوهٔ الکتریقیه‌یی تحت‌الزمین توزیع ایدن مجرالردن برینه آچیلان ــ ترقوس قومپانیه‌سنك یوللرده‌کی مدور موصلق قپاقلری نوعندن ــ برقپاغه باصمش ، تحت‌الزمین یرلشدیرلمش اولان قابلو نصلسه ایوجه تجرید ایدلمه‌مش . حیوان آیاغنی بورایه قویار قویمز ٢,٤٠٠ وولطا قوتنده بر جریان بیچارنك وجودینه یاییلی‌ویرمکله یاقوب قاوورمسی ، اولدیرمسی بر اولمش . اکر یدك آت یرینه سواریلردن برینك راکب اولدیغی اتك بر نعلی بورایه طوقونسه ایدی سواری ایچون موت محقق ایدی .

معیشت مدنیه‌ده پك مهم برموقع احراز ایدن وآرتق کندیسندن واز کچلمك ممکن اولمیان الکتریقك صایدقلریمز کبی برچوق محاذیر ومهالکی واردر والکتریق قضاسیله فدای جان ایدن یالکز سیغاره‌سنی الکتریق لامبه‌سنده یاقان بیچاره ایتالیان دکلدر .

الکتریقك دائما جریان الکتریقی‌یه معروض قالانلرده عصبی خسته‌لقلر حصوله کتیرمسی ، ضیای الکتریقی عادی تنویرده‌کی محسناتندن قطع نظر بعض صنایعده استعمالی عمله‌یی کونش چارپمش کبی چارپمه‌سی ، الکتریقله اوزاقدن اوزاغه مخابره‌ده بر چوق خلقك بر آلتی استعمال ایتمسندن ناشی امراض ساریه‌نك انتشار و سرایتنه واسطه اولمسی کبی محاذیر صحیه‌سی‌ده ینه بشقه . . .

م . صادق

رسملرمز

خداوندکار غازی تربه‌سی

قوصوه ولایتنك مرکز ادارهٔ سابقی اولان پرشتنه قصبه‌سندن عربه ایله حرکت ایدنجه بر ساعت مسافه‌ده ، کوزل براووا اوسطنده ، اطرافی سایه بان اغاجلرله مزین برطاقم ابنیه کورر سکزکه بونلر خداوندکار غازی حضرتلرینی تقدیساً یاپیلمش وپادشاه اعظم ، خلیفهٔ مکرم افندمز حضرتلری طرفندن برصورت مکمله‌ده تعمیر بیورلمش اولان تربهٔ منیفه ایله تربه‌یه متعلق مساکندر .

برنجی صحیفه‌مزده کوردیککز رسم اشته شو دیدیکمز تربه‌در ، رسممز اسکوب مکتوبی قلمنده (مفتی‌زاده رفعتلو محمد کامل) افندی طرفندن ارسال ایدیلن فوطوغرافدن ویانه‌ده اوتوتیپی اصولیله اعمال ایتدیریله‌رك صحیفهٔ تصویره آلنمشدر .

سلطان جنتمکان خداوندکار غازی حضرتلرینك جسدمبارکلرینك مودوع رحمت الهیه ایلدیکی محل معلوم اولدیغی اوزره اوزمان پایتخت سلطنت سنیه بولنان بروسه‌در ؛ بروسه‌یی زیارته کیدنلر بروسه اوواسندن او شهر شهیره دوغری تقرب ایدرکن چکرکه تپه‌سنك اوستنده خداوندکار غازی حضرتلرینك جامع شریفلریله تربهٔ منیفه‌لرینك وبر یانندن صیجاق دیکر طرفندن صووق صو جریان ایدن لطیف شادروانی مشاهده ایله تزیین عیون تماشا ایدرلر .

اوروپا مشاهیر محرری

پول مارغریت

فرانسه حکایه نویسانی آره‌سنده هنوز کنج اولمقله برابر کندیسنه کوزل بر موقع تأمین ایدن وهمان برنجی اثرلریله ادبیاتده ارباب فراستدن اولدیغی اثبات ایلیان « پول مارغریت » فرانسه جنراللرندن اولوب ١٨٧٠ سنه‌سنده محاربه‌ده مقتولاً وفات ایدن جنرال مارغریتك بیوك اوغلی‌در . پول مارغریت آفریقاده وصحرای کبیرده کائن دینله‌بیله‌جك برموقعده ١٨٦٠ سنه‌سی شباطنده تولد ایتمش وآوان طفولتی آفریقانك حار اقلیمنده کچیرمشدر .

بعضلر پول مارغریتك آثار شعریه وادبیه‌سنده کوریلن حرارتی ، شدت تأثری ، دائم شمسك ضیای حیات بخشاسنه مفتونیتی ورنکین افقلر تصوری کبی خیالات شاعرانه‌یی ، فرط محبتی ، حزنه میلانی بوذاتك کوچك ایکن آفریقا هواسیله کسب الفت ایتمسنه حمل اسناد ایدیورلر .

پول مارغریتك مزیت ادبیه‌سنی الك اول میدانه قویان وآلفونس دوده وامیل زولا کبی مشاهیره طانتان ینه حکایه نویسان سلکنده استادان معدود ادموندو غرنقور اولمش وپول مارغریت ایلك رومانی ایله جلب انظار دقت ایلمشدر .

لکن مارغریت رومانجیلق مسلکنه سلوك ایتمه‌دن اول تیاترو کندینی جلب ومفتون ایتمش ایدی . ابتدا برایکی کوی تیاتروسنده وپارسك بعض خصوصی سالونلرنده آقتورلك ایتمك وکندی یازدیغی کوچك اثرلری کندی اوینامق درجه‌سنده میلاندن صکره ١٨٨٥ ده بر رومان نشر ایدوب ایلروده الك مشهور حکایه نویسان صیره‌سنه کچه‌جکنی ارباب اقتداره تصدیق ایتدیرمشدر .

آثارینك طرز تحریری ، صورت ترتیبی غایت فراستکارانه اولمقله برابر آثار سائره‌یی تقلید جهتنده حائز مزیت دکل انجق طوغریدن طوغری‌یه تدقیق وتقلید طبیعت یولنده قیمتداردر . ١٨٨٨ ده « آچیق خانه » سرلوحه‌لی بررومان نشر ایتمشدر آفریقاده حسیات عاشقانه‌یی تصویر یولنده‌کی « عاشقلر » اثرینی تعقیب ایدن « قوت اشیا » رومانی پول مارغریتك شهرت ادبیه‌سنی تأمین ایدن وکنج رومانجی‌نك نامنی اوراق یومیه‌نك تقدیرات وستایشیله اطرافه اشاعه ایدن اثری‌در . بوندن صکره نشریاتی همان کافهٔ مشاهیر عصرك آثارندن عبارت بولنان « روود دوموند » مجموعهٔ مشهوره‌سی‌ده پول مارغریتك معاونت قلمیه‌سنه مراجعت ایدرك قدرشناسلغی اثبات ایتمش وبوده کنج رومانجی ایچون بیوك برشرف اولمشدر .

رسمنده‌ده کورلدیکی اوزره پول مارغریت نحیف ، ظریف ، طاتلی باقشلی ، سیماسی سویملی برذاتدر . بونکله برابر بعض سوزلرنده‌کی قوت وشدت ، شخصنده‌کی اطوار مردانه برعسکر اوغلی اولدیغنی کوستریر دیورلر .

مساعی واشتغالاتی اصلا اوصانمیه‌جق ، یقمیه‌جق درجه‌ده سودیکی ومسلك ادبی‌یه عادتا عاشق بولندیغنی روایت ایتمکده ، کبار عالملرنده ، محفلرده پویان اولمیوب اوقات حیاتیه‌سنی الك زیاده مطالعه وتحریره حصر ایلدیکنی سویلمکده‌درلر . منتظم صورتده وآز فاصله ایله معتبر مجموعه‌لرده انتشار ایدن مقالات وحکایاتی ، روماملری بونی مؤیددر .

لاپونیالیلرده قوناق

اسوج ونوروج مملکتنك شمال جهتنه واوروپا قطعه‌سنك مسکون اوله‌رق قطب شماله الك یقین بولنان بر پارچه‌سنه لاپونیا

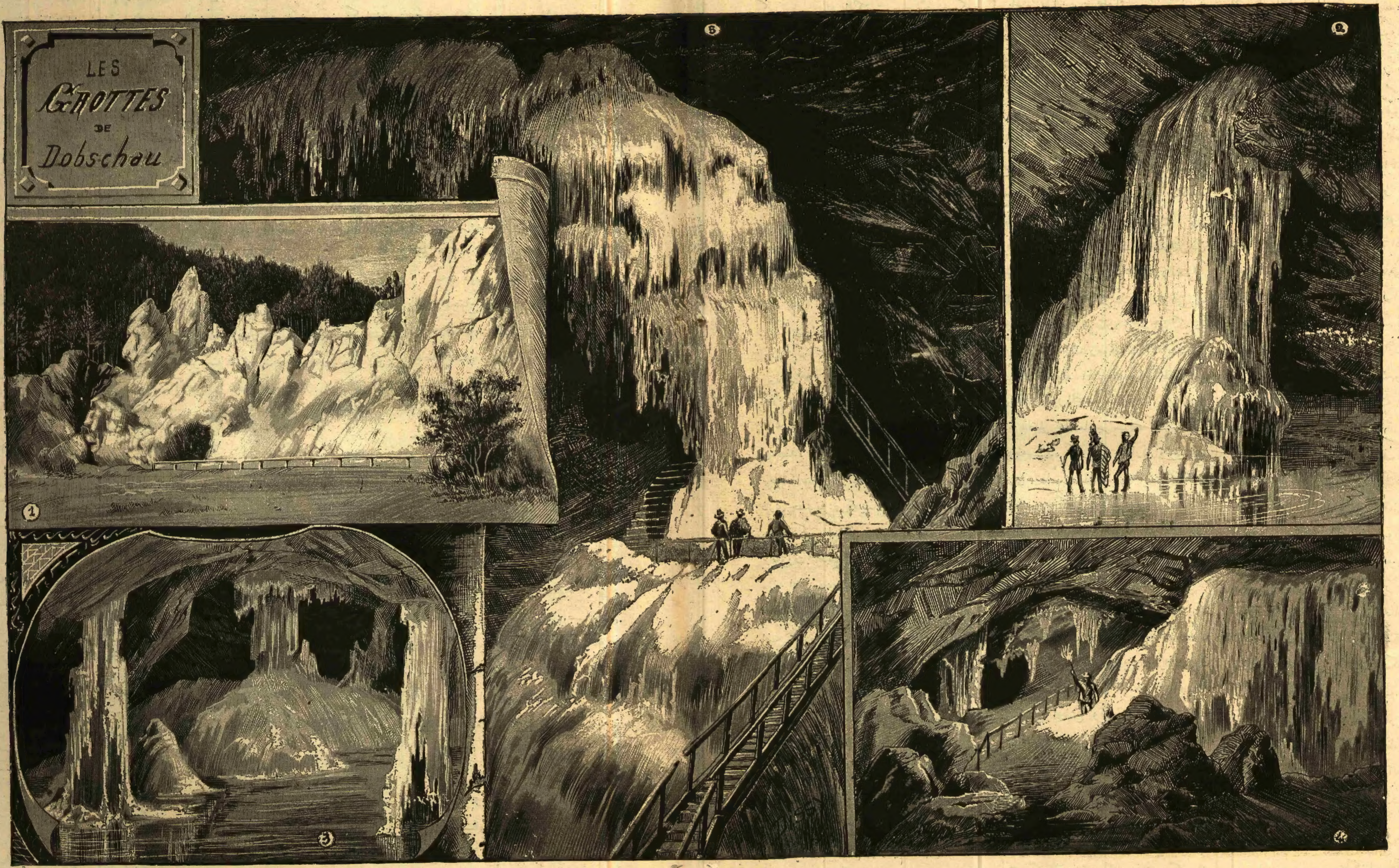

مجارستانده دوبشاو مغاره‌لری

وبوراده اسكان ايدن اقوامه‌ده لاپونياليلر تسميه اولنور . لاپونيا همان دائمی صورتده بوزلر وقارلر التنده بولنديغی جهتنه لاپونياليلر حيوان كوركارندن معمول البسه كيمكده وكلبه‌لرينی ده حيوان دريلريله قاپلامقده‌درلر . لاپونياليلر بالق وقوش صيديله تعيش ايتمكده ايسه‌لرده بونلرك باشلوجه واسطهٔ حياتی اقطار شماليه‌ده يشايان و (رەن) تعبير اولنان كيكدر . اقاليم حاره ايچون دوه نه قدر خادم ايسه رەن‌ده اقوام شمال ايچون اوقدر منفعت بخشدر . لاپونياليلر رەن كيكلرينك اتی يرلر ، سودنی ايچرلر ، ودريسندن‌ده استفاده ايدرلر . ويگانه واسطهٔ نقليه اولان قيزاقلرينی‌ده ينه بو حيوانه چكديرمكده‌درلر . رەن كيكلری لاپونيا اقوامی آره‌سنده آت ، اينك ، قويون مقامنه قائم اولوب غايتله‌ده اهليدر . رسممز بر لاپونيالی ايله بر (رەن) قوشلمش قيزاغنی ارائه ايدر .

دوبشاوده كائن بوزدن مغاره‌لر

مجارستان قطعه‌سنده شايان تصوير وتعريف برطاقم آثار عجيبهٔ طبيعيه بولنوب بونلردن بری‌ده غومورقونتلی داخانده‌سترا-چه‌نا واديسنده كائن بوزدن مغاره‌لردر .

بو مغاره‌لره قيالر قپوسی تعبير اولنان وجسيم بر آرابه‌لق قپوسنه مشابه بولنان بر مدخلدن كيريلور . (نومرو ۱) بوندن صكره اوزونجه بر يقوشدن اشاغی اينلور . بويقوشدن تقريباً يوز مترو قدر زمينه ايندكدن صكره كوز اوكنده شايان حيرت وتماشا بر منظرهٔ غريبه پيدا اولور . كوز اوكنده جريان وسيلانه حاضرلنمش طوريور كبی بوزدن بر شلاله تجسم ايدر . فقط بو شلاله كيم بيلير نه‌قدر عصرلردن بری بويله حال انجماده بولنمقده‌در . مغاره‌نك درجهٔ حرارتی دائما صفردن اشاغی بولنديغی ايچون بوزلرده اصلا اريمكده‌در . (نومرو ۳)

اوچ نومرولی رسمده كوريلن بيوك سالون جسيم بوز ستونلريله وبوزدن كمرلرله حيرت افزا برحالده‌در . مشعله‌لرك ضياسی زمينی ، طاوانی ، جدرانی تكميل بوزدن اولان بوسالون ايچنده بر طاقم نظر فريب الوان حصوله كتيرير وتماشا كرانك حيرتی وصفاسنی آرتديرر . بوسالوندن بشقه بر نوع اينجه يوللر ، اشاغی‌يه طوغرو باقانلرك باشنی دونديره‌جك قدر درين ومظلم چقورلرده واردر . بوراره بر درجه‌يه قدر مرديونلرله اينيلور .

بو مغاره‌لرك صورت تشكلی حقنده ارباب علم برچوق نظريات درميان ايتمكده ايسه‌لرده مغاره‌لری تماشا ايدن حيرت بخشا منظره‌سنه قاپيلير ، بو نظرياته يكده قولاق آصمز . بو مغاره‌لر داخلاً درينلكی ايله برابر موقعاً ينه سطح بحردن ۹۷۰ مترو مرتفعدر .

ريكی قولم

ثروت فنونك اوچنجی نسخه‌سنده بر ديشلی شمندوفر رسميله (٦٠) نومرولی نسخه‌سنده ينه بو شمندوفره عائد ايكی رسم دها مندرجدر . بوكون درج صحيفه ايلديكمز رسم ايسه اشبو شمندوفرله واصل اولنان ذروه‌نك حالنی ارائه ايلركه شو منظره‌نك فوطوغرافی موسم صيفده النمشدر ، ارتق بويله قيشين حاصل ايليه‌جكی لوحه‌يی ، تپه‌نك ارضدن اولان ۱۸۰۰ متر ارتفاعنی دوشونوب سز تصور ايديكز .

ريكی قولم ، اسويچره‌ده ريكی طاغلرينك الك مرتفع ذروه‌سيدركه ديديكم اوزره سطح بحردن تمام ۱۸۰۰ مترو ارتفاعنده‌در . ذروه يازين برصارمتراق چايرايله مستوردر ، برجهتدن زوغ كولی اوستنه غايت ديك سطح مائل ايله عادتا آبانمشدر ، ديكر جهتی اوقدر ديك دكلدر . ريكی قولمك اوتللری تام نقطهٔ ذروه‌دن يوز اوتوز قدم آرقه‌ده وشمال روزكاريدن مصون اولان برمحلده‌در .

تماشا ايتديككز رسم تام ريكی تپه‌سی اوتللرينی حيثت مخصوصه سيله سزه عرض ايدر .

ريكی تولمه كلنلر اكثريا كيجه قالوب طلوع وغروبی تماشا ايليور . به‌دكر رهنماسی ريكی‌ده طلوع تماشاسنك درجهٔ لطافتدن بحث ايله برابر سيسدن عاری بر طلوع وياغروب سير ايتمك موسم صيفده انجق هفته‌ده بردفعه ميسر اولور ديور .

تپه‌ده موسم صيفده بيله اوشونور ، بالطويه احتياج واردر ؛

ذروه‌نك درت طرفنی اغاج پارمقلقايله احاطه ايتمشلر ، پارمقلغك اچ طرفنه اغاج قناپه‌لر ديزمشلردر ؛ حقيقةً پارمقلق لازمدر . تام ذروه نقطه‌سنك شماله متوجه جهتی دهشتلی بر اوچوروم تشكيل ايلر ؛ انسان باقمقدن اوركر .

تپه‌ده دورانلر بردنبره اطرافنی كورمز اولور ، شاشيرر . هرطرفی بياض بردومان قاپلار ؛ بياض دومان اكثريا برقاچ دقيقه امتداد ايلر . بعضاً چوق سورر . دومان زائل اولنجه ينه خارقه نما منظره قارشی‌يه چيقار . بوده بلوطلك ذروه‌يی صارمسی وصكره ينه صيريلوب كيتمسندندر . بويله سيسلی زمانلرده انسان دقتسز يورويه‌جك اولسه ، كنارده پارمقلق بولنمسه ۱۸۰۰ مترودن اشاغی يك چابوق اينر !

تام ذروه نقطه‌سنك اورته يرينه يالق داليانی كبی اغاجدن بريوكسك كرسی قورمشلردر ؛ بوكرسی‌يه صباح واقشام بر بوريزن چيقوب آلپ هواسی چاله‌رق طلوع وغروبی آلقشلار ايمش . شوكرسينك اوستنده‌كی منظره فوق العاده‌در ؛ «اوروپاده نه كوردم» اثرنده باقكز نصل تعريف اولنمشدر :

« منظره اولا قرق فرسخ مسافه ايله اوزانوب كيتمش ايدی . قار كسوه‌سی التنه بورونمش جسيم آلپ طاغلری جبال متسلسله‌سی انسانك نظرينی تنوير ايدييورده جبال متسلسله شرقده اوزاقدن باشليور ؛ افقی احاطه ايتمش بولنيور . ريكی‌نك برآز يقيننده دخی دائما قاريله ارائهٔ هيئت ايدن (غلرنيچ) طاغی كوريليور ايدی . غلرنيچ ديديكم اوزره ريكی‌يه يقين اولديغندن آلپ جبال متسلسله‌سنك اوكنده مهيب برهيئت آلمش ايدی ، غلرنيچ كبی اون قدر طاغ تپه‌سی دها بوزلی ذروه‌سيله آسمانه قاريشه‌رق برن آلپلرينی نظردن صاقليور ايدی ، بونلردن بلوط آلتنده قالميانلر شعاع زرين شمسك انعكاسيله اويله رنكارنك منظره‌لر ويرييور يارليور ايدی كه تصويری قابل دكلدر . شوديدكلرم شرق جهتندن باشليه‌رق غربه دوغری كيدنلردر . غربی ايسه تماماً (برن آلپلری) ايله اورتلمشدر ، ايچلرنده تپه‌سی دانتلا كبی دوغرانمش پيلات هپسندن يقين دورييور ايدی . يعنی خط افق تعقيب اولنه‌رق انسان اولديغی يرده كوزينی اطرافده كزديررسه كوره‌جكی شی ايدی قارله‌مستور مهيب طاغلرك علوی صورتده‌كی اجتماعيله ضيای شمس تابانك قارلره انعكاسندن متولد متلون رنكلردر . اولديغمز يرده‌كی دوری باشمزی اوكمزه برآز اكه‌رك اجرا ايدرسه‌ك شمال جهتنده اولا زوغ كولی ايله زوغ واديسنی تماشا ايدرز . كولك صوينی قويو ماوی رنكيله اوقدر مجلا ولطيف دوركه كوز باقمغه دويه‌مز ، انعكاس ضيا-سزه كول سطحنی عادتا ياقلاشديرر ، انسان استغراق آره‌سنده اليمی اوزاتسه‌مده كول سطحنی اوقشاسه‌م دير . ريكی قولمك زوغ كولنه دوغری چيقمش تپه‌سندن باقيلنجه بر اوك بالقوننده ايمش كبی زوغ كولنی و واديسنی سير ايديليور . كولك اطرافنی صارمش اولان وادی يشيل رنكی ، دره‌لری واديی‌يی صارمش سطح مائللری ايله صوك درجه نظر ربادر ، برده غربه احالهٔ نظر ايدرسه‌ك امثالسز درت قانتونلر كولنك كوشه‌سنه بوزولمش لوسه‌رن شهريله جوارينی بولورز . لوسه‌رنك ايلريسی بو نامده‌كی قانتونك واديسندن تشكل ايدر ، صانكه اورايه يشيل برقطيفه سرلمش ، شوراسنه بوراسنه‌ده صرمه كموش شريدلر كرلمشدر ! خلاصهٔ كلام مهيب طاغلرك قارلی ذروه‌سی طاغ سطح مائللری آره‌سندن كوريلن يوزلرجه كوللرك ، نهرلرك لطيف منظره‌لری يقننده قالمش درت قانتون كولی ايله زوغ كولنك وضعيتی ، بولنيلان يرك سطح زميندن (۱۸۰۰) مترو يوقاريده اولمسی ، تموزده عالم تردوكركن بوراده صوۋقدن اوشومك صوك درجه‌ده اماصوك درجه‌ده صاف بر هوا تنفس ايدرك مستفيد اولمق ، انسانی اودرجه‌ده متلذذ و مستغرق ايده‌جك احوالدندركه تعريفنه موفقيت اقتدار بشرك خارجنده‌در . اشته انسان عظمت ربانيه‌نك تجلیٔ تامنی بوراده كورملی‌ده صانع ازلينك اقتدار خارق العاده‌سی قارشيسنده مبهوت قالملی ! »

شئونات

امور نافعه وطرق اختلاطيه

— نياغارا شلاله‌سندن استفاده مقصديله اجراسنه تشبث اولنان عملياته وانشاآته سرعتله دوام اولنمقده‌در . انشاآتك باشلوجه برقسمی اولان تونل ختامپذير اولمشدر . قوهٔ محركه‌ينی نقل ايده‌جك اولان ماكنه‌لرده كله‌جك مارت ايچنده ايشلمكه باشلايه‌جغی تخمين اولنيور .

نياغارايه قريب بوفالو شهرينه و سائر يرلره ٤٥,٠٠٠ بازكير قوتی نقل اولنه‌جقدر . قنادا قطعه‌سنده ٦٠٠ هكتار اراضی‌يی استيعاب ايده‌جك قدر غايت جسيم بر فابريقه تأسيسی وقوهٔ محركه‌نك نياغاردن اخذی فكری فوت بولمقده‌در .

مواد فنيه

— ارباب فندن هانری دوفور (آلومينيوم) معدنی حقنده‌كی تدقيقاتنی برمشاورهٔ علميه‌ده بيان ايتمشدر . بوذاتك تدقيقنه نظراً آلومينيومك ثقلت اضافيه‌سی ۲,٦٤ و ۲,۷۰ آره‌سنده‌در . درجهٔ متانتی‌ده صورت استحضارينه وحرارتك تزايد وتناقصنه نظراً اختلاف ايتمكده‌در . موسيو دو فورك الك زياده همتی آلومينيومك نقل صدا خصوصنده نه‌قدر قابليتی اولديغنی تدقيق جهتنده‌در . بوذات صدانك آلومينيوم معدننده سرعتی ثانيه‌ده ٤۹۳۰ مترو اولديغنی حساب ايتمشدر . چليكده‌ده صدانك سرعتی همان بودرجه‌ده‌در . متانتی ايله برابر غايت خفيف اولديغندن كمان و لاوطه و سائر تللی چالغيلرك صداسی قوتلنديرن صندوقچه‌لرينك ايلروده آلومينيوم معدنندن اعمالنه تشبث ايدلمسی مظنوندر .

— هوانك طبقات مختلفه‌سنده درجهٔ حرارتك برزده‌ده اولديغی ومثلا ساحل بحرده پك صيجاق ايكن عين زمانده بر يوكسك طاغده سرين بولنديغی معلومدر . شمدی‌يه قدر بوخصوصده اجرا اولنان تدقيقات فنيه نتايج قطعيه ويرميوردی . فقط اخيراً پارسده ايفل قله‌سنك اوبه‌سنه ومختلف ارتفاعلره مقيد ميزان الهوا وميزان الحراره وضع اولنمش وتدقيقاتده بولنمشدر . ايفل قله‌سنه آصيلان بوآلتلر جوهواده معلق كبی صحتله اشعارانده بولنه‌جقلری آشكاردر . بونلرك برسنه ظرفنده‌كی اشعاراتندن مستبين اولديغنه كوره بعض موسمده الك شدتلی حرارت (۱۵۰) مترو ارتفاعده حس اولنمشدر .

— ميقروبلرك سللولوز دينلن ماده‌دن وبعض مواد معدنيه‌دن عبارت اولدقلری ايچون درونده بولندقلری مايعاتدن وخاصةً حال اختمارده بولنان وايچنده غاز حاصل اولان مايعلردن ثقلت اضافيه‌جه بردرجه دها آغير اولدقلری اساسنه استناداً ارباب فندن موسيو له‌زه بعض تدقيقاتده بولنمشدر . مثلا برجام بوزو ايچنده‌كی مايعه بر حركت دورانيه ويريليرسه ميقروبلر قوهٔ عن المركز تأثيريله مايعك اورته طرفلرنده قاليوب يانلرينه وبورونك جدرانی جهتلرينه قاچيورلر .

بوصورتله ميقروبلری بولمق قولای اولور . اكثر مايعاتك ميقروبی حاوی اولوب اولمديغنی تجربه ايتمك خصوصنده ارباب فن دوچار مشكلات اوليور وبردرلو برمايع درونده تك ، توك بولنان ميقروبلری كوره‌ميوردی . شمدی اطرافه اوزكوتمك طريقيله قولايجه ميقروبلری ياقالايه‌بيله‌جكلردر . بواصولك صولرك وعلی العموم مايعاتك تصفيه‌سنده‌ده تطبيق اميد ايدلمكده‌در .

طبيعيات

— ساقسونياده كائن مانسفلد كوللرينك عمقلری صوايی برقاچ آی ظرفنده خيلدن خيلی‌يه الچالديغی اجرا اولنان اسقانديلدن كمال تجربه‌له اكلاشلمشدر . آيسله‌بن قصبه‌سی جوارنده بولنان بوايكی كولده ۱۸۸۷ تاريخنده دوقتور اوله طرفندن تدقيقات فنيه اجرا اونه‌رق عمقلرينك ۷,۷ ايله

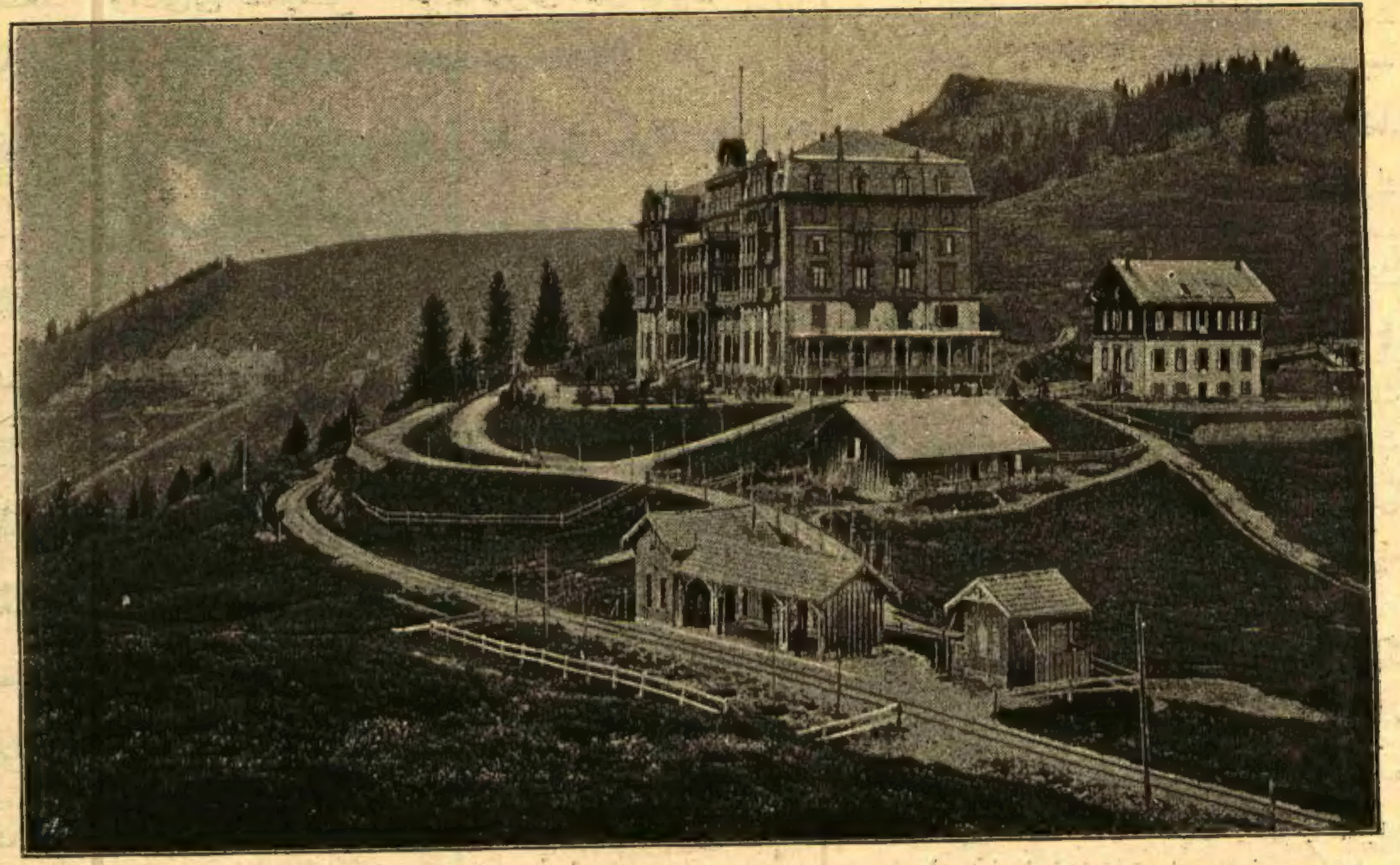

اسویچره‌ده ریکی قوللم

۱۸ مترو بیننده بولندیغی تعیین ایدلمش ایدی . بوکوللره خیلی ایرمقلر منصب اولدیغی حالده انجق برایاقلری واردر . دوقتور اوله بکن تموزك ۱۸ نجی کونی کولك بر موقعنی ۳۰ مترو عمقنده بولوب ینه تموزك ۲۸ نده عین موقعك عمقنی ۴۲ مترو کورمشدر . بو حسابه‌کوره کولك عمقی کونده ۱ مترودن زیاده الچالمش دیمکدر . حالبوکه صولرینك تسویه‌سی اشاغی‌یه طوغرو انجق ۱۵ سانتیمترو قدر برفرق کوسترمشدر . دوقتور اوله کولك التنده‌کی کیل طبقه‌سنك چوکوتی ایله جسیم بر یاریق آچدیغی فکرنده‌در .

کوللره جوار اراضی‌ده خیلی تبدلات وقوعه کلدیکندن بوحادثه‌نك دوامی‌ده مأمولدر . کولك شرق طرفنده‌کی اراضی‌نك میللری خیلی الچالمشدر . بوجوارده قابلیجه‌لری حاوی بر مسافرخانه‌نك منی بولندیغی محلك زمینی‌ده اشاغی‌یه طوغرو اینمشدر . منسفلد معدن اوجاقلرنده مقدما یومیه ۶۰,۰۰۰ مترو مکعبی صو چکیلرکن شمدی ۱۲۵,۰۰۰ مترو مکعبی صو چکیورلر .

اختراعات

— ایتالیـا ضابطانندن بری طرفندن یکی اصولده بر ولوسـیپد اختراع ایدلمش و تجربه‌سی میلان شهرنده اجرا اولنمشدر . بو ایکی تکرلکلی آرابه‌نك تکرلکلری ومتممات سائره‌سی بکمه اولوب قولایجه بوزیلوب آرقه‌ده طاشینه‌بیله‌جك صورتده برچانطه ایچنه کیرمکده ایمش . بوندن بشقه تفنك آصیله‌جق و ۱۲۰ فشنکی حاوی برچانطه قونه‌جق یرلربده وار ایمش . بوولوسیپدك ۷ ساعت ظرفنده ۱۰۰ کیلومترو مسافه قطع ایتدیکی اکلاشلمشدر .

متنوعه

— جماهیر متفقهٔ آمریقاده حکومتك هیئت اداره‌سنده استخدام اولنان ۱۸۳,۰۰۰ مأموردن ۱۴,۶۹۲ عددینك قادین اولدیغی صوك تحقیقده اکلاشلمشدر . بوعدده حکومات مختلفه نواحیسنده مستخدم قادینلرله ۱۹۱,۰۰۰ دن اشـاغی اولمیان معلمه‌لر داخل دکلدر . قادین مأمورلرك معاشی ۱,۵۰۰ فرانقدن ۹,۰۰۰ فرانغه قدر اولوب فقط اکثرینك معاشی ۲,۵۰۰ و ۳,۰۰۰ فرانقدر .

— انکلتره غزته‌لرندن برینك روایتنه نظراً اخیراً بومبای‌دن حرکت ایدن بر سفینه هندستان قارغه‌لرندن اوچ یوزه قریب بر مقدار ده قفسـلر ایچنده افریقانك زنکبار سـاحلنه قدر کتیرمش وبوراده صالویرمشـدر . بوندن مقصد زنکبار شهرینك هواسنی تعدیل ایتمکدر . بوقارغه‌لر صاـلویرلدکلری یره پك قولای آلشـدقلری ومکان طوتدقلری ومزخرفاتی‌ده ییوب اورته‌دن پیسلکی قالدیردقلری ایچون تصـفیهٔ هوایه خدمتلری اوله‌جقدر .

« رومان »

کنبلك

مؤلفی فرانسوا قوپه — مترجمی احمد احسان

درین الکدرین طبقاة خاطراتنه ارجاع نظر ایتدکجه آمده ویولت کندینی پك کوچوك کورر ، کیجه صفا و قهقهه فدانلریله مزین ربالقونده اویناديغی نظرنده تجسم ایدردی . چوجـق کوچوك اولدیغی ایچون بالقون کنـدینه بیوك کلـیردی . آمه‌ده‌یه یایوم ولادتنه یاخود اسم یورطیسنه مصـادف بر کونده‌بر قوطوصولو بویاویرمشلردی ، پرده‌کی خالی اوستنه‌اوطوروب ، صوك‌درجه صرف دقت والنده‌کی فورچه‌یی اره صره اغزنده ترطیب ایدرك ، دیزی اوستنده‌کی بر جلد « ماغازن پیتورەسك » مصور غزته‌سنك رسملرینی بویاردی . اوبالقونه حق خروجی اولان بیتشك قومشوده‌ایسه‌اوزمانلر غایت موده اولوب « ایندیانا » تسمیه ایدیلان بر (مارکلهو) والسنی پیانوده چالارلر ایدی .

چوجق کتابنده بولنان رسمده‌کی اشخاصك چهره و اللرینه بویا سوره سوره‌یورولدقجه‌یرندن قالقار ، بالقونك پارمقلغی آره‌سندن کمال دقتله خارجه باقار ، صـاغدن صـوله دوغری لطیف بر قوس تشکیل ایله دوام ایدوب کیدن (نوتردام‌ده شان) سوقاغنی پیشکاهنده کورر ، بوسوقاق اووقتلر یکی آچلمش اولدیغی ایچون بنالری قسماً یاپلمشدی ، دروننده‌ن کچنـلر ایکی طرفده‌کی باغچه‌لر اوکنه چکلمش تخته پرده اوسـتندن ارقه‌ده‌کی اغاجلرك تپه‌سنی مشـاهده ایدر ، سوقاغی اوقدر سکونت واستراحت انکیز بولورکه خانه‌لرده‌کی قفس قوشـلرینك نغماتی بیله قولاغه کلیر .

چوجغـك خاطراتی برایلول آینـده اوکله‌دن صوکره‌لری یاد ایتدیرر ؛ سما صاف وآزاده‌در ، اوزرنده برر کوهسـار سیمینه مشابه جسیم سحابپاره‌لر بربطائت مهیبه ایله سیر ایدر .

بردنبره طاتلی برصدا چوجغی چاغره‌رق دیرکه :

— آمه‌ده . . . بابـاك شمـدی قپودن کلیر . . . یمك حاضرلنیور ، هایدی اللرینی ییقه اولادم .

بوسـوزله والده‌سی کلیر ، آمه‌ده‌یی بالقوندن آلیردی .

والده‌سی ! نقدرده آز تخطرایدییور .

کنبلك رومانینك رسملرندن صحیفه ۳۰۲ ستون ۱ : « بالقونی اورته‌سندن تفریق ایدن اورمه تل ارەسنده چوجقلر قونوشمغه باشلار »

سحائب خاطراتی آره‌سـنده والده‌سـنه‌ده وجود ویروب کوزل ومشفق چهره‌سنی ، لطیف کوزلرله مزین اوچوق بکزینی ، کویا کور قرال صاچلرینك ثقلته تحمل ایدەمیورمش کبی دائما برطرفه میل ایتدیرەدیکی باشنی ، متورمـلره مخصوص حزن انکیز تبسمنی پیشکاهنده تجسم ایتدیرمك ایچون آمه‌ده کندینی چوق یوراردی .

هرکون والده‌سی آمه‌ده‌یی کیندیرر ، کیدیروب قوشاتدقدن صوکره محبتله اوپر ، بعده بالذات طعـام صفره‌سنی حاضرلار ، هروقت صـفره‌ده برقاچ دمت چیچـك بولندیردی .

اشـته بو اثناده باباسی کلیر . باباسی‌ده اویله مشکلپسـند کورولتیجیلردن دکلدی . اوده محجوب ومحویتکار . معمافیه خانه‌سنه کیرنجه ینه چهره‌سنی مسرور کوسـترمك استر ، کوچوجك اوغلنی ایکی الیله طوتوب : « هوپلا ! » نداسـیله بر یوقاری قالدیرر . بر آز صوکره زوجه‌سـنی‌ده آغوش ایدرك بردقیقه تدر کمال محبتله قوللری آره‌سـنده طوتوب اندیشه‌ناك طورله :

— بوکون اوکسوزمدك یا ؟

دیه صـورار قادینجغزده هرزمان ، یالان سویلیان چوجقلر کبی کوزلرینی اوکنه ایه‌رك :

— چوق دکل !

دیردی . بوراده آمه‌ده‌نك باباسی آرقه‌سـنده‌کی سترەیی چیقارر ، اسـکیسنی کیه‌ر — فقط چیقـاردیغی‌ده اوقـدر یکی دکلدر — اوغلی یوکسـك صندالیه‌سـنه اوطورتیرلر ، والده دخی النـده چوربا کاسـه‌سی اوله‌رق مطبخـدن کلیر ؛ باباسی حولیسنی آچار ، دائما آلنی اوزرینه دوشن صاچلری صـاغ الیله قولاغنك آرقه‌سـنه آتار ، یمکه باشلارلر .

یمکدن صوکره ، صفره‌ده‌کی سوراحیدن آرتان صویی قادین بالقونده دوران چیچك صاقصیلرینه دوکـرکن موسیو ویولەت دیردی‌که :

— لویی‌واقعا بواقشـام هوا صؤوق دکل ... بالقونه چیق ، ضرریوق اماشالنی اوموزینه آل .

— هوا صیجـاق پول . . . آمه‌ده‌یی صندالیه‌سندن ایندیر سن‌ده بورایه کل .

بالقون دائمـا سرینجه ایدی . کونش غروب ایتمش بولنور . شمـدی اوجسیم کوهسارلر جبال زرینه بکزر ، اطرافده‌کی باغچه‌لردن لطیف بربوی چمنزار کلیر .

بواثنـاده دوسـتانه برصـدا بردنبره دیردی که :

— بونسوار موسیو ویولت ، هوا پك کوزل دکلمی ؟

صدا قومشو موسیو ژه‌رارکدر ، ژه‌رار شمشیره‌رسم‌یار برحکاکدر ، اوده‌اقشامه‌قدر شمشیرك اوکنده چالشدقدن صوکره شمدی نفس آلمغه چیقمشـدر . ژه‌رارصاف چهره‌لی باشی صاچدن عاری ، قرمزی صقالنه آق

MİLLİ KÜTÜPHANE-ANKARA 1946

دوشمش بر آدمدر ، آرقه‌سنده ایش کوملکی بولنور ، بالقونه چیقنجه درحال النده‌کی پیپوینی یاقار .

حکاکك ، نشئه‌دار کوزلی زوجه‌سی‌ده میدانه چیقمقده تأخر ایتمز ، قادین اوکی صره ایکی قیزینی سوق ایدرك کلیر . قیزلرك کوچکی آمه‌ده‌دن ایکی یاش اوفاقدر . دیکری اون یاشنده ، شمدیدن عاقل برقادین چهره‌سنده‌درکه هرکون برساعت پیانوده اندیاناوالسنی چالانده بودر .

ایکی عائله‌نك اقامت ایتدیکی دائره‌لرك مشترکاً متصرف اولدیغی بالقونی اورته‌سندن تفریق ایدن اورمه تل آره‌سندن چوجقلر قونوشمغه باشلار . اوقومق اوکرنمش اولان بیوك قیز لوئیز ، کوچوکلره آلچق صدا ایله حکایه‌لر اوقور ، روبنصونك ، ژوزفك سرکذشتنی اکلاتیر .

شمدی باشنده‌کی صاچلری آغارمش اولان آمه‌ده اویله حکایه‌لری دکله‌دیکی زمانی الآن تخطر ایدر .

آمه‌ده بویله حکایه‌لری دیکله‌دیکی وقتلر بالقونی عادتا کیجه قرا کلغی باصمش بولنوردی .

بواثناده ایکی عائله‌نك اعضای اصلیه‌سی بالقونده صندالیه‌لره یاصلانمش اوله‌رق تکلیفسزجه مصاحبت ایدرلردی . طبیعتلری مائل سکون اولان موسیو و مادام ویوله‌ت اکثریا نازکانه مختصر جوابلرله اکتفا ایدرلردی . « ایتمیکزدی ؟ ... ممکنمی ؟... حقکز وار . » حالبوکه موسیو و مادام ژه‌رار لقردی‌یی سور طاقمندر . تام بر او قادینی اولان مادام ژه‌رار دائما برمسئلهٔ تصرفیهٔ بیتیه چیقارر . مثلا حکایه ایدرلرکه اوکون سوقاغه چیقدیغی زمان باق سوقاغنده « آلافریلوز » مغازه‌سنده برقماش کورمشکه : « غایت اوجوز مادام ؛ هم پك اکلی » . یاخود حکاك اوکون اوقودیغی غزته‌لرده‌کی حوادثی قومشولرینه نقل ایدرك محدود فکریله مطالعاتنی محاکمه ایدر . موسیو و مادام ویوله‌ت ایسه دائما سوزه قارشمز ، بلکه‌ده فکرلری بشقه یرده‌در . اورتالق تماماً قراروب‌ده ظلمت لیل حکمفرما اولمغه باشلاینجه قاری قوجه بربرینك الینی طوتوب قومشولری دکلر کبی داورانه‌رق قبهٔ سمانك تماشایه دالاردی .

صوك بهارك مبدأنده ، اقشامك سرینلکی ، سمانك شعله‌دار سیاراتی قارشیسنده بالقونده کچیریلن شو طاتلی آوان آمه‌ده‌نك الك اوزاق خاطراتیدر . بوخاطراتی متعاقب حافظه‌سنه برانقطاع کلیر — صانکه حافظه‌سی برکتاب ایمش‌ده برقاچ یپراغنی قوپارمشلر — صوکره کچیردیکی الم انکیز ایامی یاد ایلر .

قیش کلمش ایدی . آرتق بالقونه چیقمیورلر . قپالی پنجره‌لردن یالکز سمانك قپانق منظره‌سی کوریلیور . آمه‌ده‌نك والده‌سی خسته ، دائما یتاقده . آمه‌ده یتاغك یاننده اوطوروب النده‌کی مقاصله اویمه یپارکن ، والده‌سنك ضعیف اللرینی صاچلری آره‌سنه صوقوب قوانی‌ده یاصدیغه انکا ایتدیره‌رك کندینه ملول و محزون واوزون اوزون باقدیغنی ، خسته قادینك چوکمش یناقلری اوستنده‌کی کولکه‌لری کوردکجه آمه‌ده عادتا اورکر ، قورقاردی .

آرتق صباحلری کلوب آمه‌ده‌یی یتاغندن آلان والده‌سی دکل ؛ والده‌سنك یرینه براختیار قادین کلیور ، یتاقدن چیقاریور ، فقط اونك کبی کندینی سومیور ، اوپمیور ، هم فنا قاده انفیه قوقیور .

باباسنك ده آمه‌ده‌یه اهمیت ویردیکی یوق ؛ اقشاملری مأموریتندن عودت ایتدیکی زمان النده هپ علاج ، حب ، توزپاکتلری بولنیور ؛ بعضاً ایری وجودلی ، کوزل کینمش ، سوقاقدن بری بش قات مردیونی چیقارق یورولمش دوقتور افندی ایله برابر کلیور ایدی . حتی بردفعه دوقتور افندینك والده‌سنی یتاغنده قوللری آره‌سنه آلوب قولاغنی کوکسنه ربط ایله اوزون اوزون دکله‌دیکنی کورمش :

— آننه نیچون سنی دکله‌دی !

دیه صورمشیدی .

موسیو ویوله‌ت کیتدکجه عصبیتنی آرتدیریور ، آلننه‌دوشن صاچی متصل قولاغنك آرقه‌سنه فیرلاتمقله مشغول اولیور . بویه‌جه برابر کتیردیکی طبیبی دائره قپوسندن خارجه تشییع ایدوب اوراده لقردی‌یه دالیور ایدی . باباسی بوبله دیشاریده قالنجه والده‌سنك بر اشارتیله آمه‌ده درحال یتاغك اوستنه چیقاردی ؛ والده‌سی اوغلی باغرینه باصار ؛ شعله‌دار کوزلرینی چوجغه عطف ایله : « زواللی اوغلم ! زواللی اوغلم ! » دیردی . نیچون زواللی اولیورمش ! آننه‌سی نیچون کندینه آجینیور ؟

پدر دوداقلرنده مجبوری و مشاهده‌سی حزن انکیز بر تبسم کوستره‌رك عودت ایدر .

— ای . دوقتور نه دیدی ؟

— برشی یوق ... برشی یوق دییور .

خسته‌مز دها ایدر دیدی ... لکن بو کیجه‌ده براوفاق یاقی دها وره‌جکز .

آه ! آمه‌ده‌نك هرطرفی قپالی خسته اوطه‌سنده ، بوزولمش قالمش خسته‌نك یتاغی یاننده ، دائما علاج قوقولرینی قوقلیه‌رق ، هرساعت باشنده اختیار خدمتجینك بربارداق علاج واوجاغه قونمق اوزره برقوجاق کمور ایله کلدیکنی کوره‌رك کچیردیکی کونلر نقدر اوزون و مؤلم ایدی !

بعضاً قومشو مادام ژه‌رار کلیر خسته‌یی یوقلاردی . خسته دیردی که :

— مادام ژه‌رارجکم ؛ پك ضعیفم ! آرتق امیدمی کسمکه باشلادم ،

— یوق جانم سزده ! راحتسزلککز صوؤقلردن . هله قیش بتسونده باقکز . اوده بیتیور یا ! دها شمدیدن یاز سبزه‌سنی بیله کورمکه باشلادق . ایلك بهار کونشنك ایلك شعاعاتنی کورونجه مطلقا کندیکزی طوپلارسکز ... اکراذن ویررسه‌کز آمه‌ده‌یی بزم قیزلرك یانه کوتوره‌یم . چوجق براز اکلنیر .

آرتق قومشو قادین آمه‌ده‌یی هرکون دیکر دائره‌یه کوتوریور ، آمه‌ده اوراده اکلنیور .

قومشونك خانه‌سی درت اوفاق اوطه‌دن عبارت اما تحف اشیا ، رسملر ، لوحه‌لر ، دیوارلره چیزلمش تصویرلر پك چوق ، اوطه‌لرك قپوسی دائما کشاده اولدیغندن چوجوقلر استدکلری کبی قوشوب اوینامغه موفق اولیورلر . آته‌لیه حالنه وضع اولنان صوفه‌ده حکاك یوکسك بر صندالیه اوستنه اوطوروب النده‌کی آلتیله ماصه‌یه موضوع لوحه‌یه حصر دقت ایتمشدر ، قارشیسنده‌کی پرده‌سز پنجره‌دن کیرن ضیا دخی پرده یرینه چکلمش شفاف بزدن کچوب اختیار آدمك صاچدن عاری باشنی پارلاتیر . زواللی آدم اقشامه‌قدر چالیشیر ؛ ایکی قیز بیوتمك ، براو اداره ایتمك قولای شیمی یا ؟ کونده یالکز برقاچ دفعه غیور حکاك ایشنه فاصله ویرر ، معهود پیپوسنی دولدیرر . دومانی صاوورر . لوحه‌سنی حك ایله مشغول ایکن موسیو ژراری هیچ برشی ایشدن آلیقویه‌مز ؛ مثلا چوجقلر دیواره دایالی بوزوق پیانوده هپ بر آره‌ده چالدقدن صوکره حکاکك آرقه جهتنده‌کی اسکی بر قناپه‌نك یاننده کوشه قاپمه‌جه اوینارلرده ینه آلدیرمز . حالبوکه مادام ژه‌رار هرکونکی معتادی اوزره مطبخده اقشام طعامنه مخصوص کوزل بریه‌جك احضار ایله مشغول ایکن چوجقلرك شماتتی آرتدیردقلرینی کورر ، چوجقلر کورولتویی صوك درجه‌یه کتیرسه‌لر بیله ینه حدت ایتمکسزین حلیمانه صداسیله ، قپوسندن لطیف ییه‌جك قوقوسی چیقان مطبخدن دیرکه :

— یاهو چوجقلر ! باباکزی براز راحت براقکز . آدمجکزی ایشندن آلیقویورسکز ، باری یمك اوطه‌سنده اوینایکز !

چوجقلر اطاعت ایدر ؛ زیرا یمك اوطه‌سنده صندالیه‌لری یرندن قالدیروب اوینامق ، صوکره یکدیکره مسافر کیتمك قابلدر . کورولتویی الك زیاده کوچك قیز ماریا چیقاریردی ؛ قیزده‌کی حشریلقدن بشقه شو شیطانلغه‌ده باقکز ! دها بش یاشنده ایکن قان قرمزی ! آمه‌ده‌نك قولنه کیرمش‌ده « بزم بك ! » دییور . کویا بکیله برابر همشیره‌سی لوئیزه مسافر کیده‌جك‌ده قوجاغنده‌کی بیکی ، مینی مینی قیزینی تقدیم ایلیه‌جك ! دییورکه :

— مادام کورییورسکز یا ؛ چوجغمز ارککدر .

ماریانك قیز قرداشی لوئیز اون یاشنده عادتا برمادموازل اولدیغی حالده چوجقلره خوش کورونمك ایچون اویونه قاریشه‌رق جواب ویرییورکه :

— چوجغکزی نه یاپاجقسکز افندم ؟

— عسکر .

بواثناده ماصه‌نك باشندن قالقوب ایاقلرینی اویوشوقلقدن قورتارمق ، تکرار پیپوسنی ایچمك استیان حکاك اوطه قپوسنده بولنیورمش ! مادام ژرار ایسه آهسته آتشده پیشن یخنی‌یی کندی کندینه قاینامقده براقه‌رق — لکن مطبخدن یخنینك قوقوسی نه‌ده کوزل کلیور — یمك اوطه‌سنه کلیوردی ؛ ایکیسی برآره‌ده دوروب چوجقلرك تحف ، لطیف وضعیتلرینه باقدیلر ، بعده بربرلرینه‌ده عطف نظر ایتدیلر ، نظرك تعاطیسنی متعاقب فرط مسرتله برقهقهه صالیوردیلر .

حالبوکه یان طرفده ، موسیو ویولتك دائره‌سنده قهقهه صداسی یوق ! اوراده نشئه‌دن اثر کورولمیور .. ساده اوکسوروك سسی کلیور . امان‌اوکسوروك ، بوغولاسی‌یه طیقانه‌سی‌یه ! کمراه صاچلی محجوب قادین سونه‌جك ؛ اولکی کبی هوالر ایلشنجه بالقونه چیقوب قبهٔ سمانی تماشا ایدرکن زوجنك النی کمال محبتله صیقمغه موفق اوله‌میه‌جق ! کوچك آمه‌ده بوراسنی اکلامیور اما غریب برقورقویه دوشمشدر .

خانه‌ده مدهش برشی اولدیغنی حس ایلیور ؛ شمدی هرکسدن قورقیور ایدی . صباحلین کندینی کیدیردیکی وقت برنظر مرحمتکارانه عطف ایدن انفیه قوقولی اختیار خدمتکاردن قورقیور ، کونده ایکی دفعه خسته‌یی معاینه‌یه کلوب اوطه‌ده کوزل برلوانطه قوقوسی براقان سوسلی دوقتوردن قورقیور ، آرتق مأموریت محلنه کیتمز صقالنی طراش ایتمز ، اقشامه‌قدر خانه‌نك کوچك صوفه‌سندن دولاشوب عصبی الیله متصل صاچنی قولاغنك آرقه‌سنه فیرلاتیر اولمش اولان باباسندن قورقیور . والده‌سندن‌ده قورقیور ، حیف ! زواللی والده‌سی! دون کیجه باباسی ! « اوغلم آننه‌کی در آغوش ایت » دیدیکی زمان اوطه‌ده یانان قندیلك شعاعی سایه‌سنده باشی یاصدیغه کوملمش برونی اینجلمش ، چکه‌سی اوزامش اوله‌رق والده‌سنی کورمش ، فقط خسته دقتله باقدیغی حالده اوغلنی طانیمامش کبی داورانمش ایدی .

نهایت یوم مدهش کلدی . آمه‌ده هر نقدر کوچوجك برچوجق ایدیسه‌ده اوکونك ینه خاطره‌سنی اونوتمیور .

اوکون اویقودن باباسنك قوللری آره‌سنده اویانمش ، زواللی آدمك آغلامقدن قیپ قیرمزی قزارمش ، مجنونانه برصورت آلمش کوزلرندن قورقمش ایدی . قومشو

حکاك ژه‌رار دخی اوراده — نیچون بویله ارکندن مسافر کلمش — کیرپکلری آره‌سنده قطرات سرشك یووارلیور . حکاك موسیو ویولتك یاننده دوریبور ، آره صره آرقه‌سنی اوقشایوب :

— قرداشم ! جسارت صبر ، صبر !

دییوردی .

لکن زواللی آدم‌ده صبر قالمامش . بیچاره بابا چوجغی قوجاغندن الان ژراره بر شی سوبلدی ، فقط باشنی قومشوسنك اوموزی اوزرینه دوشوردی ، هونکور هونکور اغلامغه باشلادی ، اغلادقجه اوموزلری‌ده صاللانیوردی .

آمه‌ده قورقدی :

— آننه‌م نره‌ده ؟ آننه‌می استرم !

دیه باغیردی . حیف ! آرتق آننه‌سنی کورمیه‌جك ! چوجغی آلوب قومشویه ، ژرارك خانه‌سنه کچیردیلر ؛ والده‌سنك اوزون بر مدت ایچون سیاحته چیقدیغنی ، باباسنی چوق سومسی لازم کله‌جکنی ، باباسندن بشقه‌سنی دوشونمامسنی سویلدیلر ؛ دها بر چوق تسلیتکارانه شیلرده دیدیلر ، آمه‌ده دیدکلرندن بر شی اکلامیور ، فقط استیضاحه دخی جرأت ایده‌میور ؛ حزنی آرتیور ایدی .

غریب ! حکاك ایله زوجه‌سی بو کون ساده آمه‌ده ایله مشغول ؛ متصل یوزینه باقیورلر . قیزلرده متبدل . اونلرده آمه‌ده‌یه غریب وحرمتکارانه برطرزده عطف نگاه ایلیورلر . لکن نه اولدی ؟ لوئیز پیانو چالمیور ، کوچك ماریا ماصه‌نك کوزندن بیکلرینی آله‌جغی زمان مادام ژه‌رار قاشلرینی چاتوب : « بو کون اویون یوق ! » دیمش ایدی . نیچون ؟

رومانك رسملرندن : خالی اوستنده آمه‌ده بویایور

طعامدن صوکره مادام ژرار شابقه‌سنی باشنه شالی اوموزینه آلوب آمه‌دا ایله برابر سوقاغه چیقمش ایدی ؛ بر عربه‌یه بندیلر ، چوجغك طانیمدیغی سوقاقلردن ، باش طرفنده بیوك هیکل بولنان بر کوپریدن کچدیلر ، بر مغازه‌نك اوکنده دوردیلر . مغازه‌یه کیردیلر ؛ مغازه‌ده خدمتکارلردن بریسی کمال نوازشله آمه‌ده‌یه هپ سیاه اثوابلر کیدیردی .

اووه عودت ایتدکلری زمان آمه‌ده باباسی ایله موسیو ژه‌راری طعام ماصه‌سنك باشنه اوطورمش ، کناری سیم سیاه ظرفلرك اوستنی یازمقله مشغول کوردی . موسیو ویوله‌ت آغلامیور ، فقط فرط کدردن عادتا چهره‌سی کاملاً تبدل ایتمش ، صاچی آلننك اوستنه دوشمش ایدی .

اوغانی سیاه اثوابلر ایچنده کورونجه ، درین ایچنی چکدی ، سرخوش کبی یرندن قالقدی ، تکرار هونکور هونکور آغلامغه باشلادی .

خیر ! آمه‌ده نه بوکونی نه‌ده فرداسنی اصلا اونوتمیه‌جق ! فرداسی کون ینه کندینه سیاه اثوابلر کیدیرمشلردی ، چوجق کینیرکن ایچریکی اوطه‌ده بر طاقم آدملرك کزندیکنی چکیچ ایله برشی میخلاندیغنی دویمش ایدی ، دوندنبری والده‌سنی کورمدیکنی تخطر ایتدی :

— آننه ! آننه !

دیه حایقرمغه باشلادی . آرتق حقیقتی چوجغه اکلاتمق لازم کلمش ایدی . مادام ژرار آمه‌ده‌یه پدرینك کدرینی ارتدیرمامق اوزره اوصلی دورمسنی مؤکداً تنبیه ایله والده‌ك سماواته کیتدی ، دعا ایتملیسك دیدی .

سماوات ! نه‌قدر یوکسك اوزاق یر ! لکن والده‌سی سماواته کیتمش ایسه سیاهلر کیمش حماللرك اوطه‌دن چیقاره‌جغی دیه هرکوشه‌ده دیواره چارپدقلری اوصندوق نه ؟ باباسنك الندن طوته‌رق آرقه‌سی صره کیتدکلری اوماتم انکیز عربه نه ؟ دروننده تازه طپراق رایحه‌سی چیقان اومظلم چوقوره وضع ایتدکلری نه ؟ نیچون باباسی ارایه باقه‌میورده دهشتله باشنی آرقه‌یه چویریور ؟ انواع صلیب واحجار ایله مستور ، اغاجلری بیوك ، داللرندن دوکولن یاغمور دانه‌لری قطرات سرشکه مشابه او باغچه‌ده‌کی مدفنده نه‌صاقلادیلر ؟

والده‌سی سماواتده ایمش ! اقشام اوستی باباسی ایله قارشی قارشی‌یه طعام صفره‌سنك باشنه اوطوردقلری وقت آمه‌ده لقردی سویلمکه جسارت ایلیه‌میوردی . زواللی آدم کوزینك یاشنی بوراده برده حولیه سیلدکدن صوکره آمه‌ده‌نك طباغنه برپارچه ات قویوب پارچه پارچه کسیوردی . چوجق ایسه یوکسك صندالیه‌سنه اوطورمش ، رنکی صارارمش اوله‌رق والده‌سنك مؤثر ، طاتلی نظرینی — بالقون اوستنده دوروب ظلمت لیل ایچنده زوجنك النی صیقه‌رق تماشنی سودیکی قبهٔ سماده — عجبا هیچ کوره بیله جکمی‌یم دیه کندی کندینه ایراد سؤال ایلیوردی .

مابعدی وار

احمد احسان